

Dražejov

Osada Dražejov (Draschen) byla v roce 1402 součástí dědického podílu Jindřicha řečeného Hlaváč. Jeho otec Jindřich Berka z Dubé zvaný Jednooký mu odkázal rozsáhlý majetek – vsi Chlum, Drchlavu, Skalku, Vrchovany i s horou, Horky, Větší Březinku, Nezlovici, Dražejov a Střezivojice, poplužní dvory v Menší Březince a v Lovu, kromě toho mlýny a pole. Dražejov se posléze stal součástí Houseckého panství, které roku 1432 koupili Smiřičtí, ale již v roce 1502 ho prodali Václavu Hrzánovi z Harasova. Když Housku s celým panstvím v roce 1594 Hrzánové z Harasova prodávali Damiánovi z Peyczeldorfu a jeho ženě Bohunce, je v prodejní smlouvě zapsána ves Dražejov i s krčmou vejsadní.

Dražejov s krčmou a vsi Nedvězí a Kluk se roku 1615 spolu s Houseckým panstvím vrátily do vlastnictví Berků z Dubé. Ovšem jen do bitvy na Bílé Hoře, po níž Václav Berka odjel ze země, majetek byl konfiskován a získal jej Adam z Valdštejna, který ho směnili se svým strýcem Albrechtem. Po smrti Albrechta z Valdštejna se housecké panství stalo majetkem Kouniců. Celým krajem koncem 30. let 17. století prošla švédská vojska a zanechala po sobě vypálené a zpusťované vesnice. Dražejov tuto pohromu přestál bez větších škod, zato v Kluku zbyla jen polovina usedlostí, na Nedvězí dvě třetiny.

Jan Adolf z Kounic v roce 1767 nechal na Dražejově postavit kapli sv. Jana Nepomuckého v barokním slohu. Přestavěná byla roku 1835 a naposledy se dočkala velké opravy v roce 2009, kdy byla i znovu slavnostně vysvěcena. Školní vyučování v Dražejově zahájil koncem 18. století ve svém domě čp. 12 krejčí Josef Kühnel, který se do Dražejova přistěhoval z Úštěku. Po něm převzal výuku jeho syn a teprve v letech 1829 – 31 byla postavena školní budova (čp. 27). Následujícího roku 29. 4. 1832 vypukl ve vsi ničivý požár, shořela většina usedlostí. Unikly mu jen tři domy včetně nové školy. Chodily do ní, kromě dražejovských, děti z Nedvězí, Heřmánka a Kluku. K Dražejovu patřil i jeden statek ve Švihově – dnešních Rozprechticích.

Veřejné studny, jak píše Friedrich Bernau, bývaly v Nedvězí, kde slouží tato studna dosud, v Kluku i v Heřmánkách, Dražejov žádnou veřejnou studnu neměl. Problémy s nedostatkem vody se promítaly i do způsobu hospodaření místních rolníků, věnovali se většinou pěstování chmele a ovocnářství, pro chov dobytka zde podmínky nebyly. Roku 1907 byl postaven dražejovský vodovod, obdivuhodný technicky náročný projekt, díky kterému se do vodojemu na návrší nad Dražejovem s převýšením téměř 150 m čerpala voda z Pramenného dolu. Z vodojemu, který je dosud funkční, tekla voda dolů do osady. Z přepadu se plnily oba rybníčky. Nádrž na návsi byla v roce 2007 opravena a je zčásti opět naplněna vodou. Kdysi zde býval dokonce i vodotrysk. Nyní je Dražejov zásobován vodou z hlubokého vrtu.

Kromě kaple na návsi se v okolí nachází několik kapliček, křížů a skalních reliéfů. U silnice z Dubé k Dražejovu je ve skalním bloku vytesaný ukřižovaný Kristus, pěšinu z Dražejova k silnici střeží půvabná Madona s Ježíškem v barokní kartuši, při cestě k Nedvězí stojí obnovený kamenný podstavec s křížem, vlevo na bývalém hřbitově byla nedávno opravena márnice. Opodál stávala kaplička zasvěcená sv. Janu a Pavlovi, která se ale nedochovala. Vpravo směrem k Deštné se mimo cesty skrývá kaplička sv. Prokopa a Floriána.

Původní cesta přes Dražejov vedla od Střezivojic do Dubé, ale teprve roku 1880 byla vybudována silnice odlámaním skalních bloků pod Dražejovem a u příjezdu k Rozprechticím. Upomínkou na to je výklenek v dolní části skály u Dražejova s letopočtem 1880.

Území kolem Dražejova spadá do CHKO Kokořínsko-Máchův kraj, v Dražejově je památkově chráněná kaple sv. Jana Nepomuckého a roubená usedlost čp.7. Býval zde také chráněný patrový zděný dům čp. 3, který stával vpravo vedle cesty směrem k Nedvězí. Tak zvaný panský dům z roku 1815 s mansardovou střechou a nikami se sochami sv. Jana Nepomuckého a sv. Floriána zbořil Státní statek Dubá kolem roku 1965. Před II. světovou válkou byly v Dražejově i dva velké hostince. V domě čp. 5 na návsi býval hostinec Švýcarsko – Gasthaus Zur Schweiz. Druhý hostinec majitele Jana Procházky stál na druhé straně návsi přes silnici v domě čp. 1. Usedlost byla zbořena v 50. letech 20. století.

Cestou k Nedvězí se prochází nejen kolem Dražejovského vodojemu, ale posléze je možné doleva odbočit na původní skalní cestu a po několika desítkách metrů obdivovat ze skalní plošiny

Řípskou vyhlídku. Výjimečný vyhlídkový bod s kruhovým rozhledem je též nad osadou Nedvězí, odkud lze údajně přehlédnout 1/3 Čech. Ovšem i samotný Dražejov míval při pohledu z dálky nezaměnitelný a v celých Čechách ojedinělý ráz, jak svědčí staré pohlednice. Na nich je vidět, že je ves umístěná jako citadela na vysoko položené skalnaté ostrožně, pod skalami ji lemují úzká terasovitá políčka, a celek pak působil jako takové české „Machu Picchu“. Dnešní souvislý lesní porost však tento až neskutečný vjem už zakrývá.